

Asia: VN/12528/2019

Lausuntopyyntö osallisuustyöryhmän vammaispalvelulainsäädännön uudistusta koskevista ehdotuksista

Lausunnonantajan tausta

1 Lausunnonantaja on

Järjestö

Mikä

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Työryhmän ehdotukset kokonaisuutena

2. Voidaanko työryhmän ehdotuksilla vahvistaa vammaisten henkilöiden osallisuutta heitä koskevien palveluiden asiakasprosesseissa? (Raportin luku 2, s. 14-47)

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset perustelut

Ennakollisten oikeusturvaa parantavien säännösten lisääminen on perustelua ja tarpeellista. Tämä ei kuitenkaan korvaa tarvetta asiakkaan oikeussuojan vahvistamiseen.

Hankinnoissa asiakkaan kannalta ongelmia on tuottanut se, että niitä tehtäessä ei ole noudatettu sosiaali- ja terveysalan sisältölainsäädäntöä, huolimatta siitä että tämä velvollisuus on kirjattu myös hankintalakiin. Siten palvelunkäyttäjien lakisääteisiä oikeuksia on rikottu.

Asiakkailla ei ole tehokkaita oikeussuojakeinoja tilanteen korjaamiseksi, koska heille ei ole myönnetty asianosaisasemaa julkisissa hankinnoissa. Hankintalain 163§:n mukaan he eivät saa hakea muutosta myöskään kuntalain tai oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla.

Lainsäädäntöön tulee lisätä selkeät säädökset tehokkaasta oikeussuojatiestä tapauksissa, joissa sote-palvelujen hankintamenettelyissä loukataan asiakkaan lakisääteisiä oikeuksia.

3. Voidaanko työryhmän ehdotuksilla vahvistaa vammaisten henkilöiden oikeutta yksilöllisiin tarpeisiin perustuviin palveluihin? (s. 14-47)

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset perustelut

Ennakollisten oikeusturvaa parantavien säännösten lisääminen on perustelua ja tarpeellista. Tämä ei kuitenkaan korvaa tarvetta asiakkaan oikeussuojan vahvistamiseen.

Hankinnoissa asiakkaan kannalta ongelmia on tuottanut se, että niitä tehtäessä ei ole noudatettu sosiaali- ja terveysalan sisältölainsäädäntöä, huolimatta siitä että tämä velvollisuus on kirjattu myös hankintalakiin. Siten palvelunkäyttäjien lakisääteisiä oikeuksia on rikottu.

Asiakkailla ei ole tehokkaita oikeussuojakeinoja tilanteen korjaamiseksi, koska heille ei ole myönnetty asianosaisasemaa julkisissa hankinnoissa. Hankintalain 163§:n mukaan he eivät saa hakea muutosta myöskään kuntalain tai oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla. Lainsäädäntöön tulee lisätä selkeät säädökset tehokkaasta oikeussuojatiestä tapauksissa, joissa sote-palvelujen hankintamenettelyissä loukataan asiakkaan lakisääteisiä oikeuksia.

1 § 1 momentin 3 kohta

4. Kannatatteko ehdotettua muotoilua, jonka mukaan lain tarkoituksena olisi tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista? Rauenneessa hallituksen esityksessä käytettiin termiä itsenäinen suoriutuminen itsenäisen elämän sijaan. (s. 14)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

1 § 1 momentin 4 kohta

5. Kannatatteko vammaisen henkilön edun lisäämistä palvelujen turvaamista koskevaan kohtaan? (s. 14)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

1 §:n perustelut

6. Kannatatteko 1 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 19-27)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

3 §:n 3 momentti

7. Kannatatteko lisäysehdotusta, jonka mukaan vammaisella henkilöllä olisi oikeus käyttää hänelle soveltuvaa kommunikointikeinoa hänen osallisuutensa ja osallistumisensa tukemiseksi? (s. 15)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

8. Kannatatteko lisäysehdotusta, jonka mukaan vammaista henkilöä olisi tarvittaessa tuettava tiedon saannissa sekä oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa? (s. 15)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

3 §:n perustelut

9. Kannatatteko 3 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.27-32)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

4 § Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma

10. Työryhmä ei ehdottanut palvelutarpeen arviointia ja asiakassuunnitelmaa koskevaan pykälään muutosta. Oletteko samaa mieltä siitä, että muutosta ei tarvita (s. 15)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

4 §:n perustelut

11. Kannatatteko 4 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 32-35).

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelu

-

5 § 1 momentti

12. Kannatatteko ehdotusta siitä, että vammaisen henkilön palveluja koskevat päätökset olisi tehtävä toistaiseksi voimassa oleviksi tietyin edellytyksin? (s. 16)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

13. Ovatko määräaikaisen päätöksen edellytykset, joiksi ehdotetaan henkilön omaa etua, yksilöllistä tilannetta tai palvelun luonnetta, määritelty tarkoituksenmukaisesti? (s. 16)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

5 § 2 momentti

14. Kannatatteko ehdotusta siitä, että asiakkaan esittämästä avun ja tuen tarpeesta tai palvelun toteuttamistavasta voitaisiin poiketa vain perustellusta syystä, joka olisi kirjattava päätökseen? (s.16)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

5 § 3 ja 4 momentit

15. Kannatatteko vammaisen henkilön perheen ja läheisten tukemista koskevia ehdotuksia? (s. 16)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

16. Kannatatteko 5 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.35-44)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

36 § Palvelutarpeen arviointi

17. Kannatatteko palvelutarpeen arviointia koskevaan pykälään tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 17)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

Sosiaalihuoltolaki on yleislaki, mikä koskettaa useita eri asiakasryhmiä. Palvelutarpeen arviointiin ehdotetuista muutoksista osa koskee kaikkia asiakasryhmiä, mutta osa vain vammaisia henkilöitä. Yleislakiin tehtäviä muutoksia ja niiden vaikutuksia olisi hyvä tarkastella kokonaisuudessaan laajemmin myös muiden asiakasryhmien kannalta.

18. Kannatatteko 36 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.44-45)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

39 § 1 momentti

19. Kannatatteko ehdotettua lisäystä, jonka mukaan asiakassuunnitelma olisi laadittava yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa omaisen, läheisen tai muun asiakkaan edustajan kanssa? (s. 18)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

39 § 2 momentti

20. Kannatatteko ehdotettua lisäystä siitä, että asiakassuunnitelma sisältäisi asiakkaan ja tarvittaessa asiakkaan läheisen ehdotuksen palveluiden tuottamistavasta, jolla voidaan parhaiten vastata asiakkaan tarpeisiin? (s.18)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

21. Kannatatteko ehdotusta, että pykälään lisättäisiin arvio asiakkaan vahvuuksista ja voimavaroista sekä toimintakyvystä? (s.18)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

22. Kannatatteko ehdotettuja lisäyksiä asiakkaan läheisen näkemyksen huomioon ottamisesta asiakassuunnitelmaa laadittaessa? (s. 18)

Kyllä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

39 §:n perustelut

23. Kannatatteko 39 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 45-46)

Kyllä

Vapaamuotoiset perustelut

-

Kiiskinen Päivi
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry